

Röstning i vallokal och behandling av mottagna förhandsröster

Bestämmelser om röstningen i vallokal och mottagningen av förhandsröster finns i 38 kap. 44–47, 49, 55 och 56 §§ kyrkoordningen samt i 13, 14, 17–36, 49 och 53–58 §§ Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2004:1).

12.1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM RÖSTNING I EN VALLOKAL

12.1.1

Utrustning

Hur en vallokal skall vara utrustad framgår i kapitel 9, avsnittet 9.5.1. Innan valförrättningen påbörjas skall valförrättarna kontrollera att all utrustning och allt material som skall användas under valdagen finns på plats. Skulle något saknas och valförrättarna inte själva kan rätta till det som brister måste valnämnden omedelbart kontaktas.

12.1.2

Offentlig valförrättning

Hela valförrättningen är offentlig. Det gäller såväl för röstmottagningen som den preliminära sammanräkningen.

12.1.3

Minst tre valförrättare

När röstning äger rum i en vallokal skall alltid minst tre valförrättare tjänstgöra samtidigt. En av de tjänstgörande skall vara valförrättarnas ordförande eller ordförandens ersättare.

12.1.4

Ordning

Det finns vissa ordningsregler som skall iakttas vid röstningen och som valförrättarna har ansvaret för att upprätthålla. Det får inte hållas några tal i vallokalen eller i ett utrymme intill lokalen. Där får inte heller delas ut eller sättas upp tryckta eller skrivna upprop till väljarna. Där får inte heller spelas upp sådana upprop.

Det förutsätts att de personer som finns i vallokalen eller i ett utrymme intill lokalen rättar sig efter de regler som valförrättarna meddelar för att röstningen skall kunna genomföras. Blir det

sådan ordning att den inte kan avstyras har valförrättarna rätt att avbryta röstningen.

12.1.5

Avbrott i valförrättningen

I många fall torde valförrättningen avbrytas vid något tillfälle under valdagen därför att vallokalen inte är öppen en sammanhängande tid hela dagen. Om röstningen avbryts skall varje valurna och röstlängden förseglas och förvaras på ett säkert sätt. När röstningen återupptas skall valförrättaren visa dem som är närvarande att förseglingarna inte har brutits. Tiden för när valförrättningen avbryts och återupptas skall antecknas i protokollet.

12.1.6

Valförrättningens öppnande

När vallokalen öppnas och röstningen skall påbörjas förklarar tjänstgörande ordförande att valförrättningen är öppnad. Det skall antecknas i protokollet när valförrättningen öppnas.

Ordföranden skall visa de närvarande att varje valurna är tom. Därefter kan röstningen påbörjas.

12.1.7

Ordförandens särskilda uppgifter

Det är ordföranden som leder valförrättarnas arbete och fördelar arbetsuppgifterna.

Ordföranden har också ansvaret för protokollet från valförrättningen. Vidare är det ordföranden som har det primära ansvaret för att ta emot de förhandsröster som skall tas om hand i vallokalen under valdagen.

12.2

RÖSTMOTTAGNINGEN - VÄLJAREN LÄMNAR SJÄLV SIN RÖST

12.2.1

Utdelning av valkuvert och hänvisning till valskärm

En av valförrättarna delar ut valkuvert till väljarna vid ingången till vallokalen.

Varje väljare skall få ett valkuvert för varje slag av val som han eller hon kan delta i. Här efter

hänvisar valförrättaren väljaren till en ledig valskärm.

12.2.2

Hur väljaren avger sin röst

Väljaren avger sin röst i skydd av en valskärm genom att lägga en valsedel för varje slag av val i ett valkuvert. Valsedeln skall inte vikas.

En väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på angivet sätt får anlita någon som hjälper till vid röstningen.

12.2.3

Mottagning av valkuvert med valsedlar

Två valförrättare sitter vid det bord där röstlängden finns och där valboxen/valurnorna är placerade. En av valförrättarna tar emot och granskar valkuverten och den andra prickar av de röstande i röstlängden. När väljaren gjort i ordning sina valkuvert skall kuverten lämnas till den valförrättare som tar emot valkuverten.

12.2.4

Kontroll av identitet, rösträtt och korrekt röstning

Det finns inget krav på att alla väljare skall kunna visa upp en legitimationshandling. Väljaren bör dock ha med sig sitt röstkort. Valförrättarna får begära att väljaren uppger sitt fullständiga namn och sin födelsetid. Leder detta till tveksamhet om väljarens identitet eller har valförrättaren av andra skäl grundad anledning att tro att väljaren inte är den han eller hon uppger sig vara kan legitimation begäras. Kan väljaren därvid inte styrka sin identitet genom en legitimationshandling eller på annat sätt göra sannolikt att väljaren är den han eller hon uppger sig vara bör inga valkuvert tas emot. Detta skall noteras i protokollet från valförrättningen.

Innan något valkuvert tas emot skall valförrättaren vidare kontrollera att

- * väljaren enligt röstlängden har rösträtt i det val som han eller hon vill delta i,
- * väljaren inte redan har röstat i valet,
- * väljaren bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,

- * det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert, och
- * varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

Valförrättaren får inte ta emot ett valkuvert som inte uppfyller samtliga dessa krav.

Om en väljare vill lämna fler än ett valkuvert för ett och samma val, får valförrättaren ta emot bara ett av dessa. På väljarens begäran skall samtliga kuvert för det valet lämnas tillbaka.

12.2.5

Valkuvert läggs i valurnan

Uppfyllda de uppräknade kraven skall valförrättaren ta emot väljarens valkuvert. I väljarens närvaro skall valförrättaren lägga valkuvertet i valurnan för det val valsedeln gäller.

12.2.6

Avprickning i röstlängden

Den valförrättare som har hand om röstlängden markerar i röstlängden att väljaren har röstat. Detta görs med ett streck i kolumnen för vart och ett av de val där väljaren har röstat. En linjal bör användas för att öka säkerheten så att markeringarna görs för rätt väljare.

12.2.7

Ångerröstning

En väljare kan rösta i sin vallokal även om han eller hon har röstat i en annan röstningslokal före valdagen eller brevrostat. Om en väljare på detta sätt ångerröstar skall det antecknas i protokollet. Försändelsen från väljarens tidigare röstning skall återlämnas till väljaren innan väljaren lämnar sin röst i vallokalen.

12.3

RÖSTMOTTAGNING - ETT BUD LÄMNAR RÖSTEN

När ett bud lämnar ett (ytter)kuvert för brev- och budröstning görs det i följande ordning.

12.3.1

Kuvertet för brev- och budröstning tas emot och kontrolleras

Budet lämnar ytterkuvertet för brev- och budröstning och valförrättaren skall kontrollera att

- * väljaren enligt röstlängden har rösträtt i ett val,
- * väljaren inte redan röstat i valet,
- * väljaren på ytterkuvertet skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuverten och lagt dem i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen.
- * ytterkuvertet för brev- och budröstning är igenklistrat,
- * två vittnen på ytterkuvertet skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt,
- * vittnena inte är väljarens make, barn, sambo, makes barn eller sambos barn, och
- * budet och vittnet har fyllt 18 år.

Vad gäller de båda sista punkterna så finns ingen annan möjlighet till kontroll än att fråga budet såvida det inte är fråga om personer som är kända för valförrättaren.

12.3.2

Kontroll av kuvert för brev- och budröstning med valkuvert

Är de krav som anges i avsnitt 12.3.1 uppfyllda skall valförrättaren öppna ytterkuvertet för brev- och budröstning och kontrollera att

- * ytterkuvertet innehåller valkuvert,
- * väljaren bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
- * det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert, och
- * varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

12.3.3

Kuvert tas om hand och budet intygar

Valförrättaren får inte slutligt ta emot ett kuvert för brev- och budröstning som inte uppfyller de i avsnitten 12.3.1 och 12.3.2 nämnda kraven. Har

väljaren gjort i ordning mer än ett valkuvert för något val får valförrättaren inte ta emot något av dem, men övriga valkuvert. Ett ytterkuvert för brev- och budröstning eller ett valkuvert som inte tas emot av valförrättaren skall lämnas tillbaka till budet. En notering skall då göras i utrymmet ”Anteckningar från valförrättningen” på blanketten för protokoll från röstning i vallokal. Vad som hänt och orsaken till detta skall noteras.

Innan ett ytterkuvert för brev- och budröstning slutligt tas emot skall budet enligt bestämmelserna anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran på ytterkuvertet och att budet inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt. För detta finns till blanketten för protokoll från röstning i vallokal sidan ”Mottagna röster via bud i en vallokal”, se *bilaga 12 c*.

12.3.4

Valkuvert läggs i valurnan

Uppfylls de i föregående avsnitt uppräknade kraven skall valförrättaren ta emot väljarens valkuvert. I budets närvaro skall valförrättaren lägga valkuvertet i valurnan för det val valsekeln gäller.

12.3.5

Avprickning i röstlängden

Den valförrättare som har hand om röstlängden markerar i röstlängden att väljaren har röstat. Detta görs med ett streck i kolumnen för vart och ett av de val där väljaren har röstat. En linjal bör användas för att öka säkerheten så att markeringarna görs för rätt väljare.

12.3.6

Fortsatt behandling av öppnade kuvert för brev- och budröstning

Ytterkuvert för brev- och budröstning som har öppnats av valförrättare enligt 12.3.2 skall tas om hand av valförrättarna och överlämnas till valnämnden. Nämnden skall vidarebefordra det till stiftsstyrelsen.

12.4

MOTTAGNING OCH BEHANDLING AV FÖRHANDSRÖSTER UNDER VALFÖRRÄTTNINGEN

Under valdagen och så långt som den pågående röstningen tillåter skall valförrättarna förbereda den preliminära röstsammanräkningen. Detta görs genom granskning av kuverten med inkomna förhandsröster och röster från särskilda röstmottagningsställen. Förhandsgranskningen av dessa omslags- och ytterkuvert behöver också göras för att den som ångerröstar skall kunna få tillbaka sin försändelse från den tidigare röstningen.

12.4.1

Anteckning i protokollet om mottagna förhandsröster

Valförrättarna skall anteckna i valdistriktets protokoll hur många omslag med förhandsröster (*bilagorna II f och II g*) som de tagit emot och hur många fönsterkuvert respektive ytterkuvert för brev- och budröster som omslagen innehåller enligt vad som står på dem. Detta gäller även omslag med fönsterkuvert från ett särskilt röstmottagningsställe som hålls öppet under valdagen.

12.4.2

Förhandsgranskning av omslag och ytterkuvert

Vid förhandsgranskningen skall valförrättarna göra följande.

1. Öppna omslagen, räkna kuverten och anteckna antalet av respektive slag av kuvert – fönsterkuvert och kuvert för brev- och budröstning – i protokollet.
2. Kontrollera att
 - * väljarna är upptagna i röstlängd för valdistriktet,
 - * väljarna inte lämnat fler än ett fönsterkuvert eller ytterkuvert för brev- och budröstning,
 - * väljarna inte röstat i vallokalen under valdagen,
 - * fönsterkuverten eller ytterkuverten för brev- och budröstning inte blivit öppnade efter att de klistrats igen,

- * väljare som brevröstat på ytterkuvertet för brev- och budröstning skriftligen försäkrat att hon eller han själv gjort i ordning valkuvert och lagt dem i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen och att
 - * två vittnen på ytterkuvertet för brev- och budröstning skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.
3. Här efter skall valförrättarna öppna de fönsterkuvert och ytterkuvert för brev- och budröstning som uppfyller kraven under 2, ta ut innehållet och kontrollera att
 - * kuverten innehåller valkuvert,
 - * väljaren bara gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
 - * det inte finns någon obehörig märkning på något valkuvert, och
 - * varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.
 4. Vidare skall valförrättarna
 - * markera med streck i röstlängden för väljare vars valkuvert uppfyller kraven enligt punkterna 3 och 4 för vart av de val där de röstat, varvid även i röstlängdens kolumn för anteckningar markeras med F om en väljare har förhandsröstat,
 - * lägga tillbaka valkuverten i sina fönsterkuvert tillsammans med väljarens röstkort,
 - * lägga tillbaka valkuvert i sina ytterkuvert för brev- och budröstning och lägga tillbaka dessa ytterkuvert i sitt omslagskuvert eller fönsterkuvert tillsammans med väljarens röstkort.
 5. De valkuvert som inte uppfyller de angivna kraven skall läggas tillbaka i sina ytterkuvert tillsammans med röstkortet. Det eller de valkuvert som lämnats i ett fönsterkuvert läggs tillbaka i fönsterkuvertet tillsammans med röstkortet. Det eller de valkuvert som lämnats i ett kuvert för brevröst läggs tillbaka i sitt kuvert för brevröstning. Kuvert för brevröstning läggs därefter tillbaka i sitt omslagskuvert tillsammans med röstkortet.

12.5

RÖSTNINGENS AVSLUTANDE

12.5.1

Röstning när tiden för röstning har gått ut

Klockan 20.00 skall röstningen avslutas i alla vallokaler. Väljare som när tiden för röstning går ut befinner sig i vallokalen, eller på en plats som de har anvisats intill lokalen, skall dock få tillfälle att rösta.

12.5.2

Röstningen förklaras avslutad

Ordföranden skall förklara röstningen avslutad när tiden för röstning i vallokalen har gått ut och de som är närvarande har fått tillfälle att rösta. Här efter får inga röster tas emot.

Tiden när röstningen förklaras avslutad skall antecknas i protokollet.

12.6

BEHANDLINGEN AV FÖRHANDSRÖSTER EFTER RÖSTNINGENS AVSLUTANDE

Efter det att röstningen har avslutats fortsätter omhändertagandet av förhandsrösterna.

12.6.1

Hantering av ej godkända ytterkuvert efter förhandsgranskningen

De fönsterkuvert och de kuvert för brev- och budröstning som inte uppfyller de angivna kraven läggs i ett särskilt omslag för kuvert som inte godkänts vid granskning i vallokalen, *bilaga II i*. Kuvert för brev- och budröstning läggs tillbaka i sitt omslagskuvert/fönsterkuvert tillsammans med röstkortet innan det läggs i omslaget. På omslaget antecknas valdistriktets och församlingens/samfällighetens namn och hur många ytterkuvert det innehåller. Detta sker genom att det anges det antal kuvert för brevröstning respektive fönsterkuvert som inte har godkänts enligt 54 § i SvKB 2004:1.

12.6.2

Fortsatt behandling av godkända valkuvert

Valförrättarna skall lägga de från granskningen av förhandsröster godkända valkuverten i valurnan för det val valsedeln gäller.

12.6.3

Fortsatt behandling av de valkuvert som ej godkänts

Kuverten enligt avsnitt 12.4.2 punkt 5, alltså de med valkuvert som inte godkänts vid förhandsgranskningen läggs i ett särskilt omslag för kuvert som inte godkänts vid granskning i vallokalen, *bilaga II i*. På omslaget antecknas valdistriktets och församlingens/samfällighetens namn och

hur många valkuvert det innehåller. Detta sker genom att det anges det antal valkuvert som inte har godkänts enligt 54 § 3 i SvKB 2004:1.

12.6.4

För sent inkomna förhandsröster

Kommer ett omslag som innehåller ytterkuvert från förhandsröstningen eller från röstning på ett särskilt röstmottagningsställe till valförrättarna i vallokalen efter att röstningen avslutats skall det inte öppnas. Det skall istället lämnas till valnämnden efter att den preliminära rösträkningen i vallokalen avslutats. Detta skall antecknas i protokollet.